

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ІНТЕГРОВАНОЇ ЗВІТНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Лугова О. І., канд. екон. наук

e-mail: lugova@mnau.edu.ua

Миколаївський національний аграрний університет

Анотація. Донедавна вважалося, що фінансова звітність може задовольнити запити зацікавлених користувачів, проте нині виявилось, що її даних явно недостатньо, тому обговорюється ідея впровадження інтегрованої звітності. На основі існуючого стандарту з інтегрованої звітності ведуться наукові дискусії про її склад та зміст. Сільськогосподарські підприємства складають спеціалізовану бухгалтерську звітність, що включає як фінансову, так і нефінансову інформацію. Разом з тим, склад і зміст цієї звітності вимагають вдосконалення, виходячи із сьогоденних запитів і потреб користувачів. Сформульовано мету діяльності сільськогосподарських підприємств – забезпечення продовольчої незалежності та безпеки, а також соціально орієнтованого розвитку сільських територій. Інтегрована звітність може складатися не лише як вид корпоративної звітності, а й індивідуальної звітності підприємств у такій галузі, як сільське господарство. Соціальні показники – одні з головних у сільській місцевості, досягнення їх та підтримка – головне завдання підприємств цього виду діяльності.

Ключові слова: інтегрована звітність, інтегрований звіт, Міжнародний стандарт інтегрованої звітності, сільськогосподарське підприємство.

Звітність є завершальним етапом облікового процесу. Вона є сукупністю достовірної інформації та показників про діяльність суб'єкта господарювання. Мета складання звітності – згрупувати облікову інформацію та подати її зацікавленим користувачам.

Починаючи з 1990-х років, у зв'язку з переходом до ринкової економіки, зазнала значних змін методика та організація бухгалтерського обліку та звітності, з'явилися нові види обліку та, відповідно, звітності. Метою діяльності комерційних підприємств за умов ринкової економіки було визнано отримання прибутку. З'явилось таке поняття, як комерційна таємниця і, виходячи з цього, у системі бухгалтерського обліку були відносно диференційовані такі підсистеми, як фінансовий та управлінський облік та відповідні види звітності.

У сучасних умовах з метою управління підприємствами чи групами компаній необхідна як фінансова, так і нефінансова інформація. Із 2013 року у науковій спільноті обговорюється питання запровадження інтегрованої звітності, у тому числі її визначення, ціль та принципи складання, структура та інші проблемні питання [1]. Поява інтегрованої звітності як виду корпоративної звітності пов'язується з появою Міжнародного стандарту з інтегрованої звітності [2].

Інтегрована звітність відрізняється від фінансової звітності тим, що в ній наводиться, поряд із фінансовою, також і нефінансова інформація. Ця звітність включає інформацію про такі види капіталу: фінансовий, виробничий, інтелектуальний, людський, соціально-репутаційний і природний. Основна мета інтегрованої звітності – показати створення вартості підприємства за певний період.

Досліджуємо інтегровану звітність з погляду саме інтеграції інформації. Відповідно до положень стандарту з інтегрованої звітності, інтеграція інформації необхідна, перш за все, для складання корпоративної звітності, що подається на фондові ринки. Однак, виходячи з визначення «інтегрувати», можна розглядати інтегровану звітність не лише з одного боку – формування та подання корпоративної звітності для інвесторів, а й інших користувачів.

Вважаємо, що бухгалтерська звітність сільськогосподарських підприємств була і є нині інтегрованою, оскільки поєднує у собі як фінансову, так і нефінансову інформацію. Вона складається та подається внутрішнім та зовнішнім користувачам, у тому числі органам державної влади, у вигляді індивідуальної та зведеної звітності.

У процесі аналізу слід вивчити можливості застосування інтегрованої звітності у сільськогосподарських підприємствах, виходячи з особливостей діяльності підприємств цієї галузі та існування на окремій сільській території. Особливості існування сільськогосподарських підприємств такі:

- на конкретній території (якщо сільськогосподарське підприємство не розташоване у приміській зоні) можна знайти роботу тільки на території цього підприємства, тобто люди мають бути забезпечені роботою у нормальних умовах;

- на території сільського населеного пункту мають бути розташовані дитячий садок, бібліотека, школа, медичний пункт, в ідеалі ще спорткомплекс. Без цього населений пункт стає «вимираючим». Причому, якщо ці об'єкти передані на баланс місцевої адміністрації (в ефективних сільськогосподарських підприємствах вони так і залишилися на балансі підприємства), зазвичай коштів на їх утримання немає, або їх катастрофічно не вистачає. Таким чином, сільськогосподарським підприємствам мають надаватися максимальні податкові пільги для утримання «соціальних об'єктів»;

- сільськогосподарські підприємства мають фінансувати підготовку та перепідготовку кадрів. Якщо у містах велика конкуренція та найчастіше працівники ініціюють цей процес, аж до оплати різних курсів перепідготовки, а також навчання та здобуття вищої освіти, то в сільській місцевості слід використовувати цільові напрямки з подальшим наданням житла та роботи випускникам закладів освіти;

- сільськогосподарські підприємства повинні мати можливість займатися будівництвом житла для своїх працівників. Якщо таке житло будується коштом господарства, то знов-таки підприємствам мають бути надані податкові пільги або у подальшому витрати повинні погашатися (компенсуватися) за допомогою коштів цільового фінансування;

- сільськогосподарські підприємства здійснюють діяльність на землях

різної якості, тому має складатися відповідна звітність, яка відобразить показники ефективності використання земельних угідь, з одного боку, з іншого – вкладення в земельні ресурси, що необхідно для відновлення та підтримки родючості ґрунту;

- сільськогосподарські підприємства мають справу з живими організмами, тобто біологічними активами – рослинами та тваринами. Ефективне ведення сільськогосподарського виробництва потребує вирощування високопродуктивних тварин та високоврожайних сортів рослин;

- у всьому світі сільськогосподарське виробництво є дотаційним. Такі заходи, як покращення породного складу стада тварин, використання високоврожайних сортів рослин, вкладення у земельні угіддя, соціальну інфраструктуру потребують державної підтримки. У свою чергу, держава має контролювати цільове та ефективне використання бюджетних коштів.

Вважаємо, що мета діяльності сільськогосподарських підприємств – забезпечення продовольчої незалежності та безпеки, а також соціально-орієнтованого розвитку сільських територій. З цього погляду має формуватись інформація в інтегрованій звітності. В інтегрованій звітності має бути представлено інформацію про використання коштів фінансового, соціально репутаційного, людського капіталів та коштів державної допомоги.

Список використаних джерел:

1. Потриваєва Н. В., Лугова О. І., Волхонська А. А., Кириленко А. В. Інтегрована звітність: сутність, передумови та тенденції розвитку. *Modern Economics*. 2019. № 18(2019). С. 145-151. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V18\(2019\)-22](https://doi.org/10.31521/modecon.V18(2019)-22).

2. The International Integrated Reporting Framework. URL: <https://integratedreporting.org/wp-content/uploads/2021/01/InternationalIntegratedReportingFramework.pdf> (дата звернення: 25.04.2023).

Abstract. Until recently, it was believed that financial reporting could satisfy the requests of reporting users, but now it turned out that its data is clearly insufficient, so the idea of introducing integrated reporting is being discussed. On the basis of the existing standard for integrated reporting, scientific discussions are conducted about its composition and content. Agricultural enterprises prepare specialized accounting reports that include both financial and non-financial information. However, the composition and content of these reports require improvement, based on today's requests and needs of users. The goal of the activity of agricultural enterprises is formulated - ensuring food independence and security, as well as socially oriented development of rural areas. Integrated reporting can be compiled not only as a type of corporate reporting, but also individual reporting of enterprises in such a field as agriculture. Social indicators are one of the most important in rural areas, their achievement and support is the main task of enterprises of this type of activity.

Keywords: integrated reporting, integrated reports, International Integrated Reporting Framework, agricultural enterprise.